

132**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ**

z dnia 15 lutego 1999 r.

w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli i szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych.

Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa bez bliższego określenia o:

- 1) ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126),
- 2) szkole podstawowej — należy przez to rozumieć ósmą klasę dotychczasowej ośmioletniej szkoły podstawowej w roku szkolnym 1998/1999 i 1999/2000 oraz sześcioletnią szkołę podstawową, tworzoną z dniem 1 września 1999 r.,
- 3) szkole ponadpodstawowej — należy przez to rozumieć dotychczasowe szkoły zasadnicze, szkoły średnie ogólnokształcące i szkoły średnie zawodowe.

§ 2. Rozporządzenie nie dotyczy warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół ponadgimnazjalnych tworzonych z dniem 1 września 2002 r. oraz przechodzenia z jednego typu szkół ponadgimnazjalnych do innych typów szkół ponadgimnazjalnych.

§ 3. Organy prowadzące szkoły publiczne zapewniają warunki realizacji obowiązku szkolnego w szkołach podstawowych i gimnazjach oraz obowiązku nauki w szkołach ponadpodstawowych przez:

- 1) tworzenie sieci szkół publicznych odpowiadającej potrzebom edukacyjnym środowiska.
- 2) ustalenie, w porozumieniu z dyrektorami szkół, liczby uczniów przyjmowanych do klas pierwszych sześcioletnich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych oraz ustalanie warunków organizacyjnych, kadrowych i finansowych nowych kierunków (specjalności, profili) kształcenia, w tym klas sportowych, dwujęzycznych, informatycznych itp.,
- 3) upowszechnianie informacji dla kandydatów do szkół ponadpodstawowych.

§ 4. Do przedszkoli publicznych w pierwszej kolejności powinny być przyjmowane dzieci 6-letnie, dzieci matek lub ojców samotnie wychowujących dzieci, matek lub ojców, wobec których orzeciono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności bądź całko-

witą niezdolność do pracy albo niezdolność do samodzielnej egzystencji na podstawie odrębnych przepisów, a także dzieci z rodzin zastępczych.

§ 5. 1. Do klasy pierwszej sześcioletniej szkoły podstawowej przyjmowane są dzieci, które w danym roku kalendarzowym kończą 7 lat i nie odroczone im obowiązku szkolnego na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy, a także dzieci, w stosunku do których wyrażono zgodę na wcześniejsze przyjęcie do szkoły na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy.

2. Dziecko jest zapisywane do klasy pierwszej sześcioletniej szkoły podstawowej z rocznym wyprzedzeniem.

§ 6. Do sześcioletniej szkoły podstawowej prowadzonej przez gminę przyjmuje się:

- 1) z urzędu — dzieci zamieszkałe w obwodzie danej szkoły,
- 2) na prośbę rodziców (prawnych opiekunów) — dzieci zamieszkałe poza obwodem danej szkoły, jeśli w odpowiedniej klasie są wolne miejsca.

§ 7. 1. Do klasy pierwszej gimnazjum prowadzonego przez gminę przyjmuje się:

- 1) z urzędu — absolwentów sześcioletnich szkół podstawowych zamieszkałych w obwodzie gimnazjum,
- 2) na prośbę rodziców (prawnych opiekunów) — absolwentów sześcioletnich szkół podstawowych zamieszkałych poza obwodem danego gimnazjum, w przypadku gdy gimnazjum dysponuje wolnymi miejscami.

2. W przypadku większej liczby kandydatów spoza obwodu danego gimnazjum prowadzonego przez gminę oraz w przypadku gimnazjum publicznego innego niż wymienione w ust. 1, listę przyjętych ustala się na podstawie kryteriów określonych przez gimnazjum, uwzględniających oceny i inne osiągnięcia ucznia wymienione na świadectwie ukończenia sześcioletniej szkoły podstawowej.

3. Kryteria, o których mowa w ust. 2, podaje się do wiadomości kandydatom w terminie ustalonym przez dyrektora gimnazjum.

4. Dla kandydatów do klas i gimnazjów sportowych, mistrzostwa sportowego, do gimnazjów dwujęzycznych oraz gimnazjów prowadzących klasy autorskie może być przeprowadzony sprawdzian uzdolnień

kierunkowych (predyspozycji), na zasadach ogłoszonych co najmniej na trzy miesiące przed terminem sprawdzianu, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. W roku 1999 termin przeprowadzenia sprawdzianu uzdolnień kierunkowych oraz ogłoszenia zasad, o których mowa w ust. 4, ustala dyrektor gimnazjum.

6. W roku szkolnym 1999/2000 do uczniów, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 8 stycznia 1999 r. — Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96) przepisy ust. 1—5 stosuje się odpowiednio.

§ 8. 1. O przyjęcie do klasy pierwszej szkoły ponadpodstawowej lub klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym, które prowadzi taką klasę na podstawie odrębnych przepisów, może ubiegać się uczeń, który ukończył ośmioletnią podstawową szkołę publiczną lub niepubliczną.

2. Kandydaci do szkół zasadniczych i średnich szkół zawodowych dla młodzieży muszą, oprócz wymagań określonych w ust. 1, spełniać wymagania zdrowotne określone dla danego zawodu.

3. Do szkół pomaturalnych mogą ubiegać się kandydaci, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości.

4. Do szkół policealnych mogą ubiegać się kandydaci, którzy uzyskali świadectwo ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej lub średniej zawodowej.

§ 9. O przyjęciu kandydata do szkoły zasadniczej dla młodzieży decyduje suma punktów pochodzących z przeliczenia ocen uzyskanych na świadectwie ukończenia ośmioletniej szkoły podstawowej ze wszystkich przedmiotów oraz wynik rozmowy kwalifikacyjnej lub egzaminu (sprawdzianu) wstępnego, jeżeli szkolna komisja rekrutacyjno-kwalifikacyjna postanowi go przeprowadzić.

§ 10. 1. O przyjęciu kandydata do klasy pierwszej szkoły średniej ogólnokształcącej i średniej zawodowej dla młodzieży (w tym do szkoły policealnej) lub klasy wstępnej w liceum ogólnokształcącym, które prowadzi taką klasę, oraz do szkoły pomaturalnej, z zastrzeżeniem § 24 ust. 2, decydują:

- 1) pozytywny wynik egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej,
- 2) suma punktów pochodzących z przeliczenia ocen uzyskanych na egzaminie wstępnym lub z rozmowy kwalifikacyjnej i na świadectwie ukończenia szkoły niższego stopnia z przedmiotów ustalonych przez szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną,
- 3) inne dodatkowe kryteria, zależne od profilu (kierunku) kształcenia, ustalone przez dyrektora szkoły w porozumieniu z radą pedagogiczną (zdrowotne, sprawnościowe, uzdolnienia językowe, artystyczne i inne).

2. Warunki, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą osób, które szkołę niższego stopnia ukończyły za grani-

cą. Do tych kandydatów stosuje się przepisy § 12 pkt 3 oraz § 23 ust. 1 pkt 2 lit. a).

§ 11. 1. O przyjęcie do szkoły dla dorosłych mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli lub ukończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 17 lat życia.

2. Podstawą przyjęcia do odpowiedniej klasy szkoły podstawowej lub gimnazjum dla dorosłych jest ostatnie świadectwo promocyjne kandydata lub egzamin eksternistyczny z przedmiotów stanowiących podbudowę programową klasy, do której ubiegający się ma być przyjęty, z zastrzeżeniem art. 4 ust. 2 i 5 ustawy — Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego.

3. O przyjęcie do klasy pierwszej lub na semestr pierwszy szkoły ponadpodstawowej dla dorosłych mogą ubiegać się kandydaci, którzy ukończyli szkołę uprawniającą do podjęcia nauki w wybranej szkole ponadpodstawowej, a także spełniają warunki ustalone przez dyrektora szkoły w porozumieniu z radą pedagogiczną lub przez szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną.

4. Warunkiem przyjęcia kandydata do klasy pierwszej lub na semestr pierwszy szkoły średniej ogólnokształcącej i zawodowej dla dorosłych jest pozytywny wynik egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej.

5. W szkołach zasadniczych dla dorosłych dopuszcza się inne niż określone w ust. 3 i 4 warunki kwalifikowania kandydatów na semestr pierwszy.

6. Warunkiem przyjęcia kandydata na semestr pierwszy w szkołach policealnych dla dorosłych jest złożenie z pozytywnym wynikiem egzaminu wstępnego lub spełnienie innych warunków ustalonych przez dyrektora bądź szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną.

§ 12. Do klasy programowo wyższej w sześcioletniej szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadpodstawowej przyjmuje się ucznia na podstawie:

- 1) świadectwa ukończenia klasy niższej w szkole publicznej lub szkole niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej tego samego typu oraz odpisu arkusza ocen wydanego przez szkołę, z której uczeń odszedł,
- 2) pozytywnych wyników egzaminów klasyfikacyjnych, przeprowadzanych na zasadach określonych w przepisach dotyczących oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w przypadku:
 - a) przyjmowania do sześcioletniej szkoły podstawowej i gimnazjum ucznia, który spełnia obowiązki szkolny poza szkołą na podstawie art. 16 ust. 8 ustawy,
 - b) ubiegania się o przyjęcie do klasy bezpośrednio wyższej, niż to wynika z ostatniego świadectwa szkolnego ucznia zmieniającego typ szkoły lub profil klasy,

c) przyjmowania do ponadpodstawowej szkoły publicznej ucznia ze szkoły niepublicznej bez uprawnień szkoły publicznej,

3) świadectwa (zaświadczenia) wydanego przez szkołę za granicą i ostatniego świadectwa szkolnego wydanego w Polsce, po ustaleniu odpowiedniej klasy na podstawie sumy lat nauki szkolnej ucznia.

§ 13. 1. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w § 12 pkt 2 lit. a) i c), przeprowadza się ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych ujętych w planach nauczania klas niższych od klasy tej szkoły, do której uczeń przechodzi, z wyjątkiem wychowania technicznego, plastycznego, muzycznego i fizycznego.

2. Zakres egzaminu klasyfikacyjnego, o którym mowa w § 12 pkt 2 lit. b), określają odrębne przepisy.

3. Różnice programowe z przedmiotów objętych nauką w klasie, do której uczeń przechodzi, są uzupełniane według zasad ustalonych przez nauczycieli danych przedmiotów.

§ 14. 1. Jeżeli w klasie, o której uczeń przechodzi, naucza się innego języka (języków) obcego niż ten, którego uczył się w poprzedniej szkole, a rozkład zajęć uniemożliwia mu uczęszczanie na zajęcia innego oddziału (grupy) w tej samej szkole, uczeń może:

- 1) uczyć się języka (języków) obowiązującego w danym oddziale, wyrównując we własnym zakresie braki programowe do końca roku szkolnego, albo
- 2) kontynuować we własnym zakresie naukę języka (języków) obcego, którego uczył się w poprzedniej szkole, albo
- 3) uczęszczać do klasy z danym językiem w innej szkole.

2. Ucznia, który kontynuuje we własnym zakresie naukę języka (języków) obcego jako przedmiotu obowiązkowego, egzaminuje i ocenia nauczyciel języka obcego z tej samej lub innej szkoły, wyznaczony przez dyrektora szkoły, a w przypadku gdy dyrektor nie może zapewnić nauczyciela danego języka — przez dyrektora innej szkoły.

§ 15. W celu przeprowadzenia rekrutacji do klasy pierwszej szkoły ponadpodstawowej, z wyjątkiem przypadku, o którym mowa w § 23 ust. 3, dyrektor szkoły powołuje szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną, wyznacza jej przewodniczącego i określa zadania członków.

§ 16. Szkolna komisja rekrutacyjno-kwalifikacyjna:

- 1) ustala listę kandydatów zwolnionych z egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej, na podstawie uprawnień, o których mowa w § 19 pkt 1 i 2,
- 2) przeprowadza egzamin wstępny lub rozmowę kwalifikacyjną oraz postępowanie kwalifikacyjne zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu,

3) może zarządzić przeprowadzenie egzaminu z przedmiotu dodatkowego, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 lit. b),

4) sporządza protokół postępowania kwalifikacyjnego.

§ 17. 1. Egzamin wstępny do publicznych szkół średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych składa się:

- 1) z części pisemnej, obejmującej język polski i matematykę,
- 2) z części ustnej jako:
 - a) egzamin poprawkowy z przedmiotu, z którego uczeń w części pisemnej otrzymał ocenę niedostateczną,
 - b) egzamin ustny z dodatkowego przedmiotu wybranego przez kandydata do liceum ogólnokształcącego z następujących przedmiotów ogólnokształcących: język polski, historia, biologia, chemia, geografia, matematyka, fizyka, język obcy nowożytny, a w średnich szkołach zawodowych — wybranego przez kandydata spośród co najmniej 3 wyżej wymienionych przedmiotów, zaproponowanych przez szkolną komisję rekrutacyjno-kwalifikacyjną,
 - c) w przypadkach szczególnych, uzasadnionych względami organizacyjnymi, komisja może zarządzić przeprowadzenie egzaminu, o którym mowa w lit. b) w formie sprawdzianu (testu) pisemnego.

2. Na egzamin pisemny z danego przedmiotu przeznaczona jest 90 minut; czas egzaminu z języka polskiego może być wydłużony do 120 minut, z równoczesnym wprowadzeniem 10-minutowej przerwy między częściami egzaminu.

3. Egzamin wstępny może obejmować również — za zgodą kuratora oświaty — dodatkowy sprawdzian szczególnych uzdolnień kandydatów, odpowiadający kryteriom, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 3.

4. Egzamin wstępny do szkół policealnych oraz do szkół pomaturalnych przeprowadza się w formie pisemnej z dwóch przedmiotów określonych przez radę pedagogiczną jako kierunkowe. Szkolna komisja rekrutacyjno-kwalifikacyjna może zwolnić z egzaminu wstępnego kandydata do szkoły policealnej lub do szkoły pomaturalnej na podstawie zaświadczenia o pozytywnym wyniku egzaminu wstępnego do szkoły wyższej, wyrażonym w postaci oceny (stopnia), jeśli kandydat ubiega się o przyjęcie do szkoły o tym samym lub pokrewnym kierunku.

§ 18. 1. Przy ustalaniu liczby punktów za wynik egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej przyjmuje się następującą wartość ocen: celujący — 6 pkt, bardzo dobry — 5 pkt, dobry — 4 pkt, dostateczny — 3 pkt, mierny — 2 pkt.

2. Przy ustalaniu liczby punktów za oceny na świadectwie ukończenia szkoły przyjmuje się następującą

wartość ocen: celujący — 4 pkt, bardzo dobry — 3 pkt, dobry — 2 pkt, dostateczny — 1 pkt.

§ 19. Przy przyjmowaniu do szkół ponadpodstawowych:

- 1) finalistom oraz laureatom konkursów przedmiotowych szczebla wojewódzkiego przysługują uprawnienia określone w odrębnych przepisach; uprawnienia te nie dotyczą dodatkowych kryteriów kwalifikacji, o których mowa w § 10 ust. 1 pkt 3,
- 2) kandydaci z orzeczeniami kwalifikacyjnymi poradni psychologiczno-pedagogicznych mają pierwszeństwo w przyjęciu do szkół zasadniczych, a także do szkół średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych, po uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej; w uzasadnionych przypadkach na wniosek poradni kandydat do szkoły średniej może być zwolniony z egzaminu wstępnego,
- 3) pierwszeństwo w przyjęciu do szkół, w przypadku równorzędnych wyników uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym, mają:
 - a) sieroty i wychowankowie domów dziecka, rodzinnych domów dziecka i rodzin zastępczych,
 - b) kandydaci o wyjątkowych zdolnościach, którzy mieli ustalony indywidualny program lub tok nauki.

§ 20. Przepisy § 4 i 19 nie naruszają uprawnień dzieci innych osób, którym przysługuje pierwszeństwo w przyjęciu do przedszkoli i szkół na podstawie odrębnych przepisów.

§ 21. Pozytywny wynik egzaminu wstępnego do szkoły średniej ogólnokształcącej i średniej zawodowej zwalnia kandydata w całości lub w części z egzaminu w przypadku starań o przyjęcie do innej szkoły średniej, jeżeli ta szkoła organizuje egzamin wstępny.

§ 22. Uczniowie liceów ogólnokształcących i średnich szkół zawodowych mogą zmienić szkołę w ciągu roku szkolnego na warunkach określonych w § 12 i § 13.

§ 23. 1. Dyrektor szkoły publicznej:

- 1) decyduje o przyjęciu uczniów do wszystkich klas szkoły podstawowej, gimnazjum oraz do klas programowo wyższych szkół ponadpodstawowych; przyjęcie do szkoły podstawowej i gimnazjum dziecka zamieszkałego poza obwodem szkolnym wymaga zawiadomienia dyrektora szkoły, w której obwodzie dziecko mieszka,
- 2) decyduje o przyjęciu uczniów do klasy pierwszej szkoły ponadpodstawowej dla młodzieży, w przypadku gdy:
 - a) uczeń powraca z zagranicy,
 - b) liczba kandydatów do klasy pierwszej szkoły zasadniczej oraz szkoły policealnej jest mniejsza niż liczba miejsc i w szkole nie powołano szkolnej komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnej,

c) kandydat do szkoły (klasy) dwujęzycznej ukończył z wynikiem pozytywnym klasę wstępną, jeżeli taka była organizowana,

- 3) decyduje o przyjęciu uczniów do pierwszej klasy szkoły ponadpodstawowej dla dorosłych, w przypadku gdy odstąpiono od powołania szkolnej komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnej.

2. W przypadkach nie wymienionych w ust. 1 dyrektor szkoły przyjmuje uczniów na podstawie ustaleń szkolnej komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnej powołanej w celu przeprowadzenia przyjęć uczniów do klas pierwszych.

3. Dyrektor szkoły zasadniczej, szkoły policealnej oraz szkół ponadpodstawowych dla dorosłych, niezależnie od typu szkoły, może odstąpić od powołania szkolnej komisji rekrutacyjno-kwalifikacyjnej, jeżeli liczba kandydatów do tych szkół jest mniejsza od liczby miejsc.

4. Dyrektor szkoły ponadpodstawowej również:

- 1) wydłuża termin składania podań o przyjęcie do szkoły, jeżeli liczba kandydatów jest mniejsza od liczby miejsc, a w przypadku niedokonania pełnego naboru do szkoły — wyznacza dodatkowy termin egzaminu,
- 2) wyznacza dodatkowy termin egzaminu wstępnego lub rozmowy kwalifikacyjnej w szczególnie uzasadnionych przypadkach losowych — na wniosek ucznia lub jego rodziców (prawnych opiekunów),
- 3) wyznacza i organizuje egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w § 12 pkt 2,
- 4) zapewnia stałe i aktualne informacje dotyczące terminów składania podań, terminów egzaminów lub rozmów kwalifikacyjnych, warunków przyjęć, wyników egzaminów i decyzji w sprawie przyjęć oraz sieci punktów informacyjnych dla kandydatów do szkół ponadpodstawowych,
- 5) przekazuje kuratorowi oświaty i organowi prowadzącemu szkołę informacje dotyczące rekrutacji do klasy pierwszej.

§ 24. 1. Kurator oświaty:

- 1) ogłasza terminy egzaminów wstępnych do szkół średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych oraz określa terminy składania podań do szkół ponadpodstawowych,
- 2) ustala tematy pisemnych egzaminów wstępnych do średnich szkół ogólnokształcących i średnich zawodowych z języka polskiego i matematyki, przestrzegając zasady zgodności z obowiązującą podstawą programową,
- 3) może udzielić dyrektorowi szkoły zgody na ustalenie odrębnych (indywidualnych) tematów pisemnego egzaminu wstępnego z jednego lub obydwu przedmiotów egzaminacyjnych,

- 4) może podjąć decyzję o zastąpieniu w danym roku egzaminów wstępnych do szkół średnich ogólnokształcących i średnich zawodowych rozmową kwalifikacyjną, jeżeli liczba kandydatów nie przekracza liczby miejsc,
- 5) może udzielić zgody na wcześniejszy termin rekrutacji w danej szkole lub do danej klasy; zgoda może dotyczyć jednego roku szkolnego lub może być udzielona do odwołania,
- 6) organizuje punkty informacyjne o wolnych miejscach w szkołach ponadpodstawowych,
- 7) zarządza przeprowadzenie egzaminu poprawkowego, o którym mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 lit. a), i określa warunki dopuszczenia do tego egzaminu,
- 8) może zarządzić przeprowadzenie dodatkowego egzaminu wstępnego w ostatniej dekadzie sierpnia.

2. W roku szkolnym 1998/1999 i 1999/2000 kurator oświaty może dopuścić przyjęcie, na obszarze województwa lub jego części, za podstawę rekrutacji do szkół ponadpodstawowych wyników sprawdzianu osiągnięć uczniów klas ósmych dotychczasowych szkół podstawowych.

§ 25. Odrębne przepisy określają warunki i tryb przyjmowania uczniów do publicznych:

- 1) szkół i placówek artystycznych,
- 2) przedszkoli specjalnych, szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych w przedszkolach i szkołach,
- 3) placówek,
- 4) szkół i placówek — w przypadku osób nie będących obywatelami polskimi.

§ 26. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 maja 1992 r. w sprawie warunków przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 42, poz. 186 i Nr 75, poz. 371 oraz z 1993 r. Nr 76, poz. 360).

§ 27. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z tym że w odniesieniu do uczniów szkół rolniczych i gospodarki żywnościowej oraz szkół medycznych wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1999 r.

Minister Edukacji Narodowej: *M. Handke*